

№ 28486
Ապրիլ 24, 1973

Մեծայարգ
Տիար Ալեք Մանուկեան
Ստեփան Հ. Ք. Ա. Միւսեան
Տիբրոյթ.

Սիրելի Կրն. Մանուկեան,

Մեր վերջին սեպակցութեան ընթացքին՝ թեմիս կրթական կեանքին հանդէպ
ցոյց տուած ձեր մտքի հետաքրքրութիւնը մեծապէս խնդրալից մեզ, որուն
ըլլալով մանաւանդ որ այդ մարզին մէջ նոր եւ ճգնաւար քաղաքացիներ կը
կատարուին:

Համայն Հայ ժողովուրդը մեծ զննատանք եւ խոր յարգանք կը ասէ ան-
եղապէս ձեզի եւ ձեր տնօնող իմաստած Մշակութային Եւ Մանկավարժութեան
Հայ մանկաւայն հայեցի կրթութեան եւ դաստիարակութեան ի նպաստ ձեր մասու-
րած նիւթական իշխանական օժանդակութեան համար:

Մեր կարգին, կ'ուզենք ձեր քարեման ուշադրութեան յանձնել մեր թեմի
Հայ դպրոցներու լիցեակը եւ կրթական-դաստիարակչական այլ մատուցութիւններ:

Անցեալ տարուան ընթացքին, Հայ դպրոցներու ուսումնական գործերով հան-
գամանօրէն զբաղելու համար, վերակազմեցինք Աւսումնական Խորհուրդը, որուն
անդամակցութեան նշանակեցինք կրթական ասպարէզին ծանօթ եւ փորձառութեան
ունեցող նեանեալ անձերը

Տրթ. Բերկուրի Ս. Սեփեան, Տիկին Գեորգի Քամազեան, Տիկին Արեմիս
Սազրեան, Տիար Գրիգոր Մազուեան, Տոյմենէս Արկ. Գասարեան եւ Տիար
Սուլպար Քիւֆէլեան:

Նորակազմ Աւսումնական Խորհուրդի գլխաւոր մատուցութիւնը եղաւ որչոր
դպրոցներու մէջ հայեցի կրթութեան մեղաքանդելու քարոզարարական
զբաղիլ, ուսումնական նշանակեան քաղաք մը ի գործ դնել ալ եւ մանաւանդ
մեր գայմանները գոհացեող դասազրոյթը արդեօրեւ:

Երկար ատրիներ ի վեր աշխատանք կը տարուի գոյութիւն ունեցող դասազր-
ոյթին յարմարագոյն ընտրութիւն մը կատարել, սակայն դժբախտաբար ցարդ կարելի
չէ եղած իրականացնել այդ ընտրութիւնը:

Հանք մը ամիս առաջ Աւսումնական Խորհուրդին ներկայացուեցաւ (մեղաքան
վիճակի մէջ) սկսնակ երեք դասազրոյթներու համար երեք դասազրոյթներու շարք մը,
գաւառաստան Ծր. Սիւլպար Տէր Սեփեանեանի կողմէ, որ Գէորգի մէջ գաշտան-

վարձ է 2. Բ. Ը. Միութեան գործարանի մէջ եւ այժմ վարձուի է Թենեկլայի (նիւ ճրգի) Ս. Քոզմա եկեղեցւոյ Հայ դպրոցին:

Յեր ուսումնասիրութեան՝ Աւսումնական Խորհուրդը մեծ գոհունակութեամբ արձանագրեց որ այդ դասագրքերը գտարաստուած են ժանկավարձական վերջին մեթոտներու հիման վրայ եւ անհրկիանայ դպրոցներու համար (նոյնիսկ ակէնսօրեայ) ամենէն նպասակաշարմար դասագրքերն են, եւ որոշեց միջոցներ փնտել զանոնք սպարելու համար:

Տպագրական գործին ծանօթ արուեստագէտի մը կողմէ այդ դասագրքերը անբողջութեամբ պիտի վերագտարաստուին (գունաւոր նկարներով) եւ պիտի սպուին "օժտէթ"ով: Այս շարքը պիտի արժէ մօտ 15,000 տուրք (հեղինակի իրաւունք, արուեստագէտի վճարում եւ իւրաքանչիւրը 5,000 օրինակ գունաւոր սպարութիւն):

Այդ դասագրքերու շոշափած նիւթերու հիման վրայ պիտի գտարաստուին նաեւ իտելավարձութեան յատուկ ծախուէն "գաւէթ"ներ՝ գործածելի թէ դպրոցին եւ ԻՄ սան մէջ: Ընտեց շարքը պիտի բողկանայ երեսուն մասերէ, որոնց բաւականաչափ թիւով գտարաստութեան համար կը նախատեսուի մօտ 10,000 տուրքի ծախս մը:

Աւսումնական Խորհուրդը որոշած է զանազան շրջաններու մէջ Աւսուցչական Համագումարներ կազմակերպել, հրաւիրելով Հայ թէ օտար ժանկավարձներ եւ լեզուի փորձեստերներ, մեր ուսուցիչներուն ծանօթացնելու համար ուսուցման ետրագոյն մեթոտները: Աոյն ժողովներուն Թր. Պիլիք Տէր Ստեփանեան պիտի ներկայացնէ իր գտարաստած դասագրքերը եւ անոնցմով ուսուցանելի եզանկները:

Աւսումնական Խորհուրդը գաշտօնի պիտի կոչէ Կրթական Տեսուչ մը, որուն պարտականութիւնը պիտի ըլլայ հսկել Աւսումնական Խորհուրդի առած որոշումներու գործադրութեան եւ Հայ դպրոցներու գործունէութեանց վրայ: Նախատեսուած է անոր վճարել ամսական 10,000 տուրք:

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան մեր թեմի Իովանաւորութեան ներքեւ ունինք 80 դպրոցներ, որոնցմէ իւրաքանչիւրին համար միջին հաշուով կը նախատեսուի 8,000 տուրք, որմէ հագիւ հարիւրին 25ը կը գանձուի աշակերտներէն:

Արայիշեալ կարիքները կը ներկայացնենք Հեզ, զստան ըլլալով որ Հեր լափարն է ապակովի փոխական հայեցի դաստիարակութիւն մեր գաւակներուն: Աւրիշ ժանրամասնութիւններ եթէ անհրաժեշտ են, ուրտի պիտի ըլլանք գտնոնք Հեզի ներկայացնելու:

Կը մաղթենք որ Աստուծոյ օրհնութիւնը անպակաս մնայ Հեր եւ Հեր սիրելի ներուն վրայէն:

Սիրոյ ողջունքիւ
Քորզոմ Արքեպիսկոպոս
Ասաշնորդ

Քիւ 28486
Մարտի 24, 1972

Մեծայարգ
Տիար Էլեգ Մանուկեան
Մախազի Հ. Բ. Ը. Միութեան
Տիբրոյթ.

Միտի Գրն. Մանուկեան,

Սեր Ժորժին տեսակցութեան ընթացքին՝ թեմիս կրթական կեանքին հանդէպ ցոյց տուած -եր մօտիկ հետաքրքրութիւնը մեծապէս խանդավառեց մեզ, սրուած ըլլալով մանաւանդ որ այդ մարզին մէջ նոր եւ ճգնաւար ճրագրուումներ կը կատարուին:

Համայն Հայ ժողովուրդը մեծ զննաստանք եւ խոր յարգանք կը տածէ անձ-նապէս Զեգր եւ -եր անուանով հիմնուած Մշակութային Գանձաւորութիւնը հանդէպ, Հայ մանկաւոյն հայեցի կրթութեան եւ դաստիարակութեան ի նպաստ -եր մատու-ցած նիւթական իշխանական օժանդակութեան համար:

Սեր կարգին, կ'ուզենք -եր բարեհաճ ուշադրութեան յանձնել մեր թեմի Հայ դպրոցներու վիճակը եւ կրթական-դաստիարակչական այլ մասնագութիւններ:

Անցեալ տարուան ընթացքին, Հայ դպրոցներու ուսումնական գործերով հան-գամանօրէն զբաղելու համար, վերակազմեցինք Ստոււմնական Պորտուրդը, որուն անդամակցութեան հրաւիրեցինք կրթական ասպարէզին ծանօթ եւ փորձառութիւն ունեցող հետեւեալ անձերը

Տրթ. Բերկրուհի Սվաթեան, Տիկին Գերմուհի Քամազեան, Տիկին Գրեմիս Մազրեան, Տիար Գրիգոր Մազուեան, Տոյաննէս Մրկ. Գասպարեան եւ Տիար Նուպար Դիւֆէլեան:

Նորակազմ Ստոււմնական Պորտուրդի գլխաւոր մասնագութիւնը եղաւ քոլոր դպրոցներու մէջ հայեցի կրթութեան մակարդակը բարձրացնելու միջոցներով զբաղիլ, ուսումնական նոյնանման ծրագիր մը ի գործ դնել ալ եւ մանաւանդ մեր պայմանները զոտոցնող դասագրքեր որդեգրել:

Նրկար արիւններէ ի վեր աշխատանք կը արուի գոյութիւն ունեցող դասագիր-քերէն յարմարագոյն ընտրութիւն մը կատարել, սակայն դժբախտաբար ցարդ կարելի չէ եղած իրականացնել այդ ընտրութիւնը:

Հանի մը ամիս առաջ Ստոււմնական Պորտուրդին ներկայացուեցաւ (ձեռագիր վիճակի մէջ) սկսնակ երեք դասարաններու համար երեք դասագիրքերու շարք մը, պարաստուած Օր. Միլիս Ծէր Սահփանեանի կողմէ, որ Գէյրութի մէջ պաշտօնա-

վարձ է Հ. Բ. Ը. Միուժեան վարժարանի մէջ եւ այժմ վարժուհի է Թենեֆլայի (Նիւ ճրրգի) Ս. Խովսէս եկեղեցւոյ Հայ դպրոցին:

Մեր ուսումնասիրութեան՝ Ուսումնական Խորհուրդը մեզ գոհունակութեամբ արձանագրեց որ այդ դասազրբերը պարաստուած են մանկավարժական վերջին մեթոտներու հիման վրայ եւ ամերիկայայ դպրոցներու համար (նոյնիսկ ամէնօրեայ) ամենէն նպասակաւարժար դասազրբիքն են, եւ որոշեց միջոցներ փնտռել զանոնք սպազրելու համար:

Տպագրական գործին ծանօթ արուեստագէտի մը կողմէ այդ դասազրբերը ամբողջութեամբ պիտի վերապարաստուին (գունաւոր նկարներով) եւ պիտի ապուին "օֆսէթ"ով: Այս շարքը պիտի արժէ մօտ 15,000 տոլար (հնդկական իրաւունք, արուեստագէտի վճարում եւ իւրաքանչիւրը 5,000 օրինակ գունաւոր տպագրութիւն):

Այդ դասազրբերու շոշափած նիւթերու հիման վրայ պիտի պարաստուին նաեւ իօսելավարժութեան յատուկ ժապաւէն "գասէթ"ներ՝ գործածելի թէ դպրոցին եւ ԲՒ ան մէջ: Անոնց շարքը պիտի բաղկանայ երեսուն մասերէ, որոնց քաւականալափ թիւով պարաստութեան համար կը նախատեսուի մօտ 10,000 տոլարի ծախս մը:

Ուսումնական Խորհուրդը որոշած է զանազան շրջաններու մէջ Ուսուցչական Համագումարներ կազմակերպել, հրատարակելու Հայ թէ օտար մանկավարժներ եւ լեզուի փոթիստները, մեր ուսուցիչներուն ծանօթացնելու համար ուսուցման նորագոյն մեթոտները: Նոյն ժողովներուն Սր. Արիվա Տէր Ստեփանեան պիտի ներկայացնէ իր պարաստած դասազրբերը եւ անոնցմով ուսուցանելի եզանակները:

Ուսումնական Խորհուրդը պաշտօնի պիտի կոչէ Գրթական Տեսուչ մը, որուն պարասկանութիւնը պիտի ըլլայ հսկել Ուսումնական Խորհուրդի առած որոշումներու գործադրութեան եւ Հայ դպրոցներու գործունէութեանց վրայ: Սախատեսուած է անոր վճարել արեկան 10,000 տոլար:

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան մեր թեմի Գովանաւորութեան ներքեւ ունինք 80 դպրոցներ, որոնցմէ իւրաքանչիւրին համար միջին հաշւով կը ծախուի 8,000 տոլար, որմէ հագիւ հարիւրին 25ը կը զանձուի աշակերաններէն:

Վերոյիշեալ կարիքները կը ներկայացնենք Հեզլ, Վասան ըլլալով որ Հեր Ժափարն է ազգայնի հիմնական հայեցի դաստիարակութիւն մեր զաւակներուն: Ուրիշ մանրամասնութիւններ եթէ անհրաժեշտ են, ուրախ պիտի ըլլանք զանոնք Հեզի ներկայացնելու:

Կը մաղթենք որ Աստուծոյ օրհնութիւնը անպակաս մնայ Հեր եւ Հեր սիրելի ներուն վրայէն:

Սիրոյ ողջունիւ
Թորգոմ Արքեպիսկոպոս
Առաջնորդ